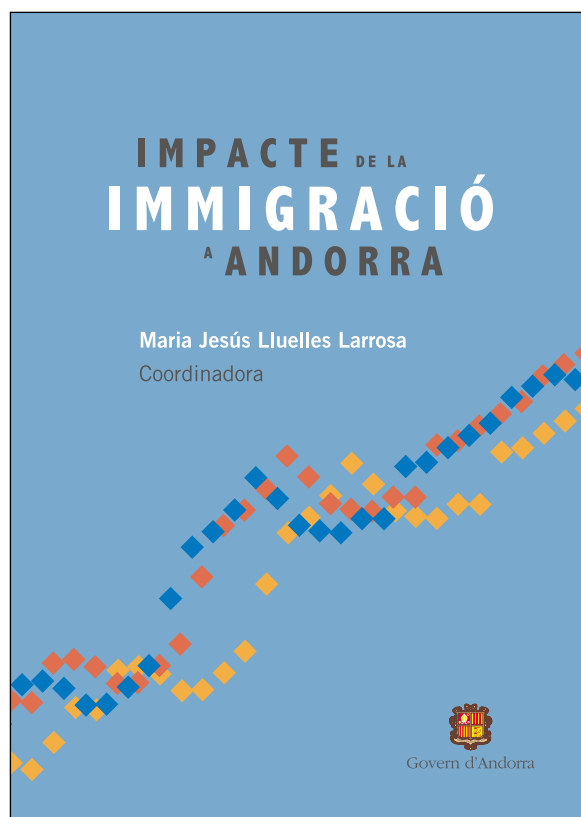

LA IMMIGRACIÓ A ANDORRA

L'objectiu d'aquest estudi, encarregat pel Departament d'Innovació i Recerca, primerament adscrit al Ministeri d'Habitatge, Joventut, Ensenyament Superior i Recerca, i en una segona etapa dependent del Ministeri de Desenvolupament Econòmic, Turisme, Cultura i Universitats, va ser establir l'impacte de la immigració en la societat andorrana durant el segle xx, analitzat des de l'òptica de disciplines acadèmiques diferents que poguessin proporcionar una visió global i complementària.

L'estudi dels moviments migratoris és complex i multidimensional; per tant, es va imposar la creació d'un equip pluridisciplinari per abordar aquest tema apassionant i complex. Aquest és el primer treball que estudia la immigració des d'una perspectiva global i s'hi han volgut recollir els processos que encara són

recents en el temps. En conseqüència, la recerca ha anat a càrrec d'un grup d'investigadors amb experiència i coneixedors de la realitat andorrana.

Aquest treball constitueix una aportació al coneixement de la societat a través d'un fil conductor com és l'estudi dels fluxos migratoris, fet amb perspectiva històrica sempre que ha estat possible. El fet migratori, com a fenomen social que ha marcat el país al llarg del segle xx, ha anat íntimament lligat a la transformació econòmica, que no hauria estat possible sense la contribució de la immigració. L'allau migratòria ha determinat els canvis legislatius necessaris perquè la societat andorrana s'adapti a les noves formes de vida. A més, ha deixat empremta a través de l'aportació humana, econòmica i cultural. En un inici, quan la immigració era minoritària, el país va acollir persones amb valors culturals i aspiracions clarament compatibles amb les locals, però, a partir dels anys seixanta, el fenomen migratori es torna massiu i adquireix una nova dimensió econòmica i social. Posteriorment, als setanta i vuitanta, les necessitats de modernització administrativa condicionen que al flux massiu s'afegeixi un corrent integrat per professionals que col·laboren en el desenvolupament de certs sectors socials com l'educació i la sanitat, entre d'altres.

**L'ALLAU MIGRATÒRIA HA DETERMINAT
ELS CANVIS LEGISLATIUS NECESSARIS PERQUÈ
LA SOCIETAT ANDORRANA S'ADAPTI A LES NOVES
FORMES DE VIDA.**

La mobilitat de la població és una constant de la societat andorrana, en què la composició, l'origen, el destí i la intensitat canvien en el decurs del temps. El fenomen migratori, constituït en l'eix central del creixement i de la dinàmica demogràfica de l'Andorra

del segle xx, ha passat a ser un factor intrínsec de la mateixa evolució demogràfica. La incorporació de població estrangera, formada majoritàriament per treballadors, ha estat un fenomen d'importància cabdal que permet definir Andorra com un país d'immigració. Però la importància del fenomen migratori no ens ha de fer oblidar la mateixa emigració andorrana de principis del segle xx, numèricament menys important, que en gran part va retornar al país després de la Segona Guerra Mundial.

El terme *immigrant* és ambigu i es pot entendre de moltes maneres. En sentit ampli, es refereix a la persona que arriba a un país amb la intenció de quedar-s'hi més enllà de la durada d'un simple sojorn turístic, tot i que la percepció subjectiva l'associa preferentment al concepte d'immigrant econòmic.

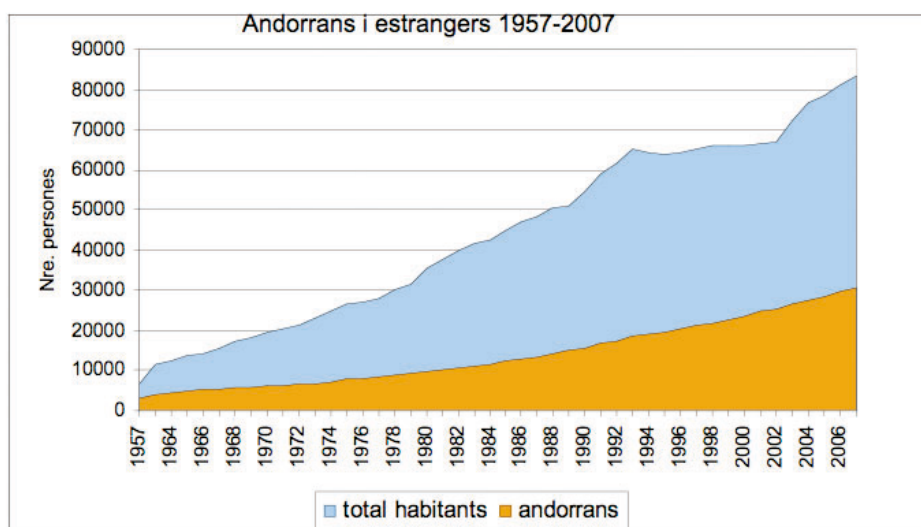
L'ordenament jurídic andorrà considera *immigrants* les persones que no són de nacionalitat andorrana que, amb intenció d'establir-se al Principat, obtenen un permís de residència vinculat a l'exercici d'una activitat laboral o professional o al reagrupament dels familiars dels que han d'exercir les activitats esmentades, excepte en el cas de les residències passives. Cal també afegir dins la definició d'*immigrants* els treballadors amb autorització d'immigració temporal. Finalment, la Llei qualificada d'immigració del 2002 inclou el règim de les autoritzacions de treball de fronterer dins la tipologia d'autoritzacions d'immigració, encara que, des del punt de vista de les ciències socials, els anomenats *treballadors fronterers* no es consideren estrictament immigrants, ja que no fixen la residència al país.

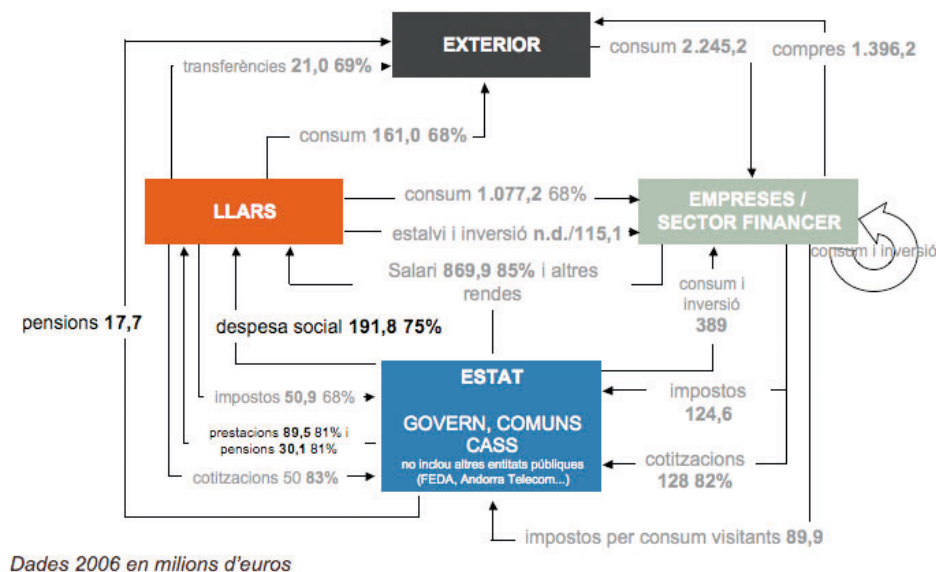
Resulta difícil donar valors exactes sobre l'evolució demogràfica d'Andorra durant el segle xx. Hi ha dis-

crepàncies pel que fa als valors estadístics entre els autors que han treballat sobre els aspectes demogràfics del segle xx a causa del grau d'imprecisió i les divergències de criteris entre les diverses fonts d'informació oficials. La manca d'un marc regulador de l'estadística pública ha estat la responsable de l'ambigüitat existent en matèria d'informació demogràfica. Les primeres sèries cronològiques oficials que es donen a conèixer, amb caràcter anual, s'inicien l'any 1947 i són a càrrec de la Policia. Posteriorment, l'any 1977, el Consell General, amb la informació que proporcionen el comuns i els registres eclesiàstics, emprèn la publicació anual d'un recull d'estadístiques de població que inclou els aspectes més elementals, com el volum, la distribució parroquial i l'estructura per edats, sexe i nacionalitat. En els registres eclesiàstics, instaurats al segle xvi i substituïts pel Registre Civil el 1997, s'inscrivien els naixements, les defuncions i els casaments. Actualment, en el Registre Civil es consignen els naixements que han tingut lloc al país i els que es produeixen a l'estranger de fills d'andorrans, així com les defuncions i els matrimonis civils.

LA MANCA D'UN MARC REGULADOR DE L'ESTADÍSTICA PÚBLICA HA ESTAT LA RESPONSABLE DE L'AMBIGÜITAT EXISTENT EN MATÈRIA D'INFORMACIÓ DEMOGRÀFICA.

Les limitacions esmentades en l'obtenció d'informació demogràfica, que afecten de manera molt especial la primera meitat del segle xx, determinen que als capí-

tols que integren aquest estudi s'hagi hagut de recórrer, en molts moments, a analitzar els processos més recents, sense poder-se endinsar en la dimensió que el fenomen migratori va adquirir en una bona part del segle xx. L'any 2000 marca una fita en la informació demogràfica, ja que es crea el Centre de Recerca Sociològica, orientat a l'estudi de la societat, i es comença a publicar, de forma completa i detallada, la informació estadística desagregada per nacionalitats. D'altra banda, la informació relativa als pressupostos de l'Estat no va més enllà dels anys seixanta del segle xx i les dades més antigues relatives al món del treball es remunten als anys setanta.

Des del punt de vista metodològic, el treball consta de set parts. La complexitat del tema ha requerit la creació d'un equip, sota la coordinació de Maria Jesús Lluelles i integrat pels següents autors: Maria Jesús Lluelles, Joan Micó en representació del CRES, Montserrat Badia, Ladislau Baró, Alain Grioché, Joan Colldeforns, Mireia Maestre i Joan Soler.

El primer capítol fa un recorregut pels fluxos migratoris del segle xx, en què s'estableixen les etapes migratòries que ha conegut Andorra. El segon capítol analitza la percepció que té la societat sobre l'impacte de la immigració en el mercat laboral i en l'àmbit cultural i identitari. El tercer capítol aborda les polítiques d'integració, en què l'escola és un instrument clau en les estratègies de l'Estat i la llengua el valor més evocat en totes les regulacions. En el capítol quart es valora la resposta normativa generada pel sistema institucional, que s'ha adaptat tant a les pro-

fundes transformacions socials i econòmiques com als canvis que s'han produït en el sistema polític andorrà. El cinquè capítol analitza la influència de la immigració, com a factor demogràfic, en la dinàmica natural de la població de la societat receptora. En el sisè capítol, mitjançant una presentació cartogràfica nova i acurada, es constata com la immigració s'ha expandit arreu del territori, excepte certs casos de concentració. Finalment, el treball clou amb un setè capítol en què s'analitza l'impacte dels estrangers en una sèrie d'aspectes econòmics, com el pressupost de l'Estat, la CASS, el mercat laboral i el consum.

És evident que l'Administració té la informació bàsica per elaborar treballs de recerca en el camp de les ciències socials i, al mateix temps, és la principal interessada en el resultat final. D'altra banda, un treball com el que us presentem, que exigeix molts mitjans i recursos, no es pot plantejar fora del marc de l'Administració, a qui correspon el mèrit de l'encàrrec.

Maria Jesús Lluelles Larrosa
Coordinadora de l'obra